

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
**An Evaluation of Master of Education in Curriculum and Instruction
Faculty of Rajabhat Rajanagarindra University**

พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ¹,
ธาทิพย์ ขุนทอง² และ ธรรมรัตน์ เรือนงาม³
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์^{1,2}, วิทยาลัยแสงธรรม³
**Phochet Thamsirikhwan¹,
Thanthip Kunthong² and Thammarat Ruanggam³**
RajabhatRajanagarindra University^{1,2}, Saengtham College³
Corresponding Author : E-mail: phochet.tha@rru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้รูปแบบการประเมินซีบีไอ (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ผู้ใช้บัณฑิต ผู้สอน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาที่กำลังศึกษา รวมจำนวน 28 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบทหลักสูตร พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม โดยโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างรายวิชามีความเหมาะสมและสอดคล้อง รายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรมีความเหมาะสมตามกาลสมัย
2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจารย์ให้คำแนะนำปรึกษาในการปรับพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อนำมาประกอบการเรียนรู้ในห้องเรียน ควรปรับปรุงระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น
3. ด้านกระบวนการ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีบรรยากาศเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีการจัดการเรียนรู้ที่ดีเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ มีการปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนที่เน้นการนำ ทรัพยากรท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตร
4. ด้านผลผลิต พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน สามารถปฏิบัติงานเป็นศึกษานิเทศก์ หรือนักพัฒนาหลักสูตร หรือฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา ผู้สอนสามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษหลักสูตรและการสอน

* วันที่รับบทความ: 6 ตุลาคม 2564; วันแก้ไขบทความ 16 ตุลาคม 2564; วันตอบรับบทความ: 17 ตุลาคม 2564

5. ด้านผลกระทบ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความรอบรู้อย่างลึกซึ้งในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพและมีความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถนำความรู้ด้านหลักสูตรและการสอนไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่นได้

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; รูปแบบการประเมินชิปปี้ไอ; ครุศาสตร์มหาบัณฑิต

Abstracts

The objective of this research aimed to evaluate the curriculum of Master's Degree of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University. The research was conducted through CIPP_I Model. Derived from purposive sampling, the subjects of this research were 28 people: employers, teachers, graduates, undergraduates. The results showed that.

1. For the curriculum context, it was found that the appropriateness of curriculum objectives was at the highest level. The curriculum structure was in accordance with curriculum objectives. The structure of subjects was appropriate and relevant. The determined subjects in the curriculum were appropriately compatible to the changing times.

2. For the input, it was found that the overall was at the highest level. Teachers gave suggestion and counsel for appropriate adjustment of learning behavior. Teachers also chose to use innovation and technology as learning media. However, there should be the classroom facilities. By this, internet connection system should be improved. The documents, books, and textbooks for study should be more relevant.

3. For the process, it was found that the overall was at the highest level. There were cooperative learning atmosphere, good learning management for students, practicum in curriculum and instructional research emphasized on the utilization of local resources for curriculum development.

4. For product, it was found that the overall was at the highest level. The students understood and were skillful in the field of curriculum and instruction. The students were effectively able to in charge of educational supervisor or curriculum developer or officer in academic affair or teacher. Also, they were able to conduct the researches in the fields of education as well as curriculum and instruction

5. For impact, it was found that the overall was at the highest level. The students profoundly knew in the field of curriculum and instruction. They were endowed with virtues and professional ethics as well as social responsibility. They were able to disseminate the body of knowledge in curriculum and instruction to others.

Keywords: Curriculum; Evaluation; CIPP_I Model; Master of Education

บทนำ

การจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจหลักของสถาบันการศึกษา หลักสูตรต่าง ๆ ต้องสร้างจากความต้องการของประเทศชาติ ตลาดแรงงาน และท้องถิ่น การพัฒนาและประเมินหลักสูตรจึงต้องอาศัยองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย อาทิเช่น ผู้ใช้บัณฑิต นักศึกษาและผู้ปกครองมาร่วมกันประเมินและจัดทำหลักสูตรให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 อีกทั้งหลักสูตรควรส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาหรือสถานประกอบการอย่างเป็นระบบตรงตามศาสตร์ และเน้นการเรียนรู้ โดยใช้ประสบการณ์จากการทำงานจริงเป็นหลักเพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะเวลา 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์คุณภาพการผลิตบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและการประกันคุณภาพระดับคณะและมหาวิทยาลัย และยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาครู

คณะครุศาสตร์เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) หลักสูตรและการสอน เปิดการเรียนการสอนขึ้นในปี พ.ศ. 2546 โดยเน้นให้นักศึกษามีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เป็นผู้นำทางด้านวิชาการในสถานศึกษา และเป็นนักวิชาการที่มีความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน ทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย โดยสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ที่เป็นสากลกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาการพัฒนาหลักสูตร และปัญหาการจัดการเรียนการสอนในท้องถิ่นได้ ตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพครู ปัจจุบันสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 3 คน และมีนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 61 คน โดยจัดการเรียนการสอนในวันเสาร์และอาทิตย์ ณ ศูนย์มหาวิทยาลัย เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) หลักสูตรและการสอน ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 ซึ่งหลักสูตรดังกล่าว ใช้จัดการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 4 ปี ตามกำหนดแล้วซึ่งสถาบันต้องจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนมาเป็นระยะเวลา 4 ปี ในแต่ละปีการศึกษามีจำนวนนักศึกษาเข้ามาไม่เกินไปตามแผนในหลักสูตรที่กำหนดไว้ และตามหลักการบริหารจัดการหลักสูตร จะต้องปรับปรุงหลักสูตรภายในระยะเวลา 5 ปี ดังนั้นเพื่อให้ทันต่อการบริหารจัดการหลักสูตรและจะได้มีข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2565 ที่สอดคล้องตามตัวบ่งชี้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thailand Quality Framework for Higher Education: TQF) และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา

และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพและทันสมัยตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและประเทศ และเปิดรับนักศึกษาใน ปีการศึกษา 2565 ต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการทุกภาคส่วน จึงสมควรประเมินเพื่อจะนำข้อมูลไปสู่กระบวนการพัฒนาและปรับปรุง ทั้งด้านการศึกษาและด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะครุศาสตร์และมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยประเมินผล (Evaluative Research) มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 16 คน 2) มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 4 คน และ 3) ผู้ใช้บัณฑิตและผู้บริหาร จำนวน 8 คน รวมทั้งจำนวน 28 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประเมินผล (Evaluative Research) โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้โอ (CIPP_r Model) มีวิธีการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ประเมินบริบท (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินเกี่ยวกับความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

2.2 ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินเกี่ยวกับความพร้อมของอาจารย์ นักศึกษา อาคารสถานที่ ห้องเรียน สื่อการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของหลักสูตร

2.3 ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสมและปัญหาของ การบริหารและการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

2.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบัณฑิตคณะครุศาสตร์

2.5 การประเมินผลกระทบของหลักสูตร (Impact Evaluation: I) เป็นการประเมินด้านความสามารถในการประยุกต์เพื่อการปฏิบัติงาน การพัฒนาวิชาชีพ ความเป็นผู้นำสมรรถนะในด้านหลักสูตรและการสอน

3. เครื่องมือวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

3.2 แบบสอบถาม (Rating Scale) 5 ระดับ (1 2 3 4 5)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต ผู้สอน นักศึกษา และมหาบัณฑิตโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง โดยวิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ (เนื่องจากมหาวิทยาลัยประกาศสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (Covid-19) การลดจำนวนบุคคลเข้ามาทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย) และบันทึกผลการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึก

4.2 แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้ Google Form สร้างแบบสอบถามออนไลน์ให้กับผู้ใช้บัณฑิต ผู้สอน นักศึกษา และมหาบัณฑิตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

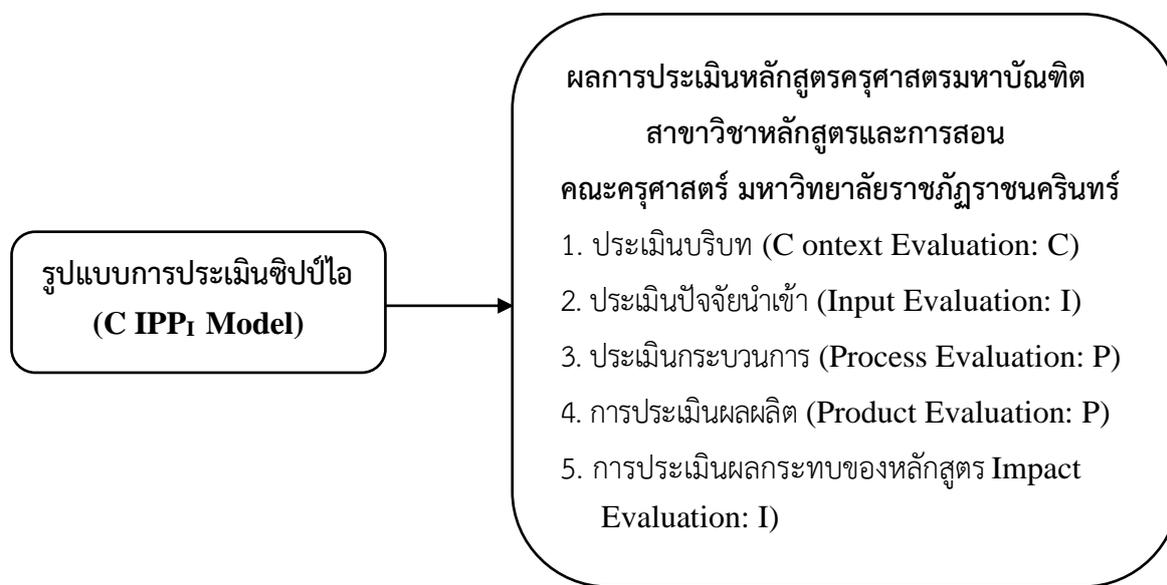
5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่จดบันทึกจากการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ มาจัดหมวดหมู่ และลำดับคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ใน ลักษณะพรรณนาความ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นมาวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินซีพีไอ (CIPP Model) ประกอบด้วย 1) ประเมินบริบท (Context Evaluation: C) 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) 3) ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) 5) การประเมินผลกระทบของหลักสูตร (Impact Evaluation: I) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้ รูปแบบดังดังกล่าวได้รับการวิเคราะห์และขยายแนวคิดจากรูปแบบซีพีเอส (CIPPIEST) โดยมาเรียม นิลพันธุ์ (2553 : 31-30) ซึ่งได้พัฒนาจากแนวคิดมาจากรูปแบบการประเมิน (CIPP Model) รูปแบบการประเมินนี้เป็นกรอบแนวคิดที่สร้างความเข้าใจสำหรับการดำเนินการประเมินในการปฏิบัติการ (Formative) และการ

ประเมินสรุป (Summative) ของรายการโครงการ บุคลากร ผลผลิต องค์กร และระบบการประเมินทั้งหมด
Stufflebeam & Shinkfield (2007 : 325)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ สามารถสรุปเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. ด้านบริบทหลักสูตร

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอน พบว่า 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน พ.ศ. 2560 ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรเน้นให้มหาบัณฑิตเป็นผู้นำ เพิ่มจุดเน้นที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา เช่น สมรรถนะต่างๆ ที่สำคัญ เป็นต้น 2) โครงสร้างของหลักสูตรไม่เหมาะสมควรปรับโครงสร้างให้มีรายวิชาที่สามารถไปเทียบกับของครูสภาได้ด้วย 3) รายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรมีความเหมาะสมตามกาลสมัยเพราะมีการพิจารณากลับกรองเป็นอย่างดีโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับ แต่ยู่กันต้องปรับรายวิชาที่เน้นสมรรถนะในตัวมหาบัณฑิต 4) หน่วยกิตของแต่ละวิชามีความเหมาะสม เพราะเป็นไปตามมาตรฐานทั่วไป แต่ควรมีรายวิชาปฏิบัติให้ครบทุกรายวิชา

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและโครงสร้างหลักสูตร มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และโครงสร้างรายวิชามีความเหมาะสม

และสอดคล้อง และรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรมีความเหมาะสมตามกาลสมัย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรายวิชา (สำหรับนักศึกษา) อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.07 ด้านเกี่ยวกับรายวิชาในหลักสูตร (สำหรับมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา) โดเนภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 และด้านเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรายวิชา (สำหรับมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61

2. ด้านปัจจัยนำเข้า

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอน พบว่า 1) ด้านคุณสมบัติของผู้สอนมีความเหมาะสมกับรายวิชาที่สอนเพราะมีคุณวุฒิ และประสบการณ์ตรงกับวิชาที่สอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558 2) ด้านคุณสมบัติของการรับผู้เรียนในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมีความเหมาะสมดีแล้ว เพราะเป็นการเลือกผู้ที่เป็นครูหรือเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาแต่ควรรับผู้เรียนที่มีความพร้อมในการเรียนที่ต้องเรียนควบคู่กับการทำงานด้วย 3) ด้านอื่น ๆ สื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศและสถานที่ ที่สาขาจัดให้ทุกอย่างมีความเหมาะสมดี หากแต่ควรปรับปรุงระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตให้มีความเร็วสูง เสถียรมากกว่าที่เป็น และควรมีเอกสาร หนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า อาจารย์ให้คำแนะนำปรึกษาในการปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้อย่างที่เหมาะสม มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อประกอบการเรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ (สำหรับนักศึกษา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 ด้านสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ (สำหรับมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.37 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74

3. ด้านกระบวนการ

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอน พบว่า 1) การบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสม แต่ควรเน้นการมีส่วนร่วม เนื่องจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีการประชุมร่วมกันน้อยมาก 2) การวัดและประเมินผลของแต่ละวิชาในสาขาหลักสูตรและการสอนมีวิธีการดำเนินการที่เหมาะสมเป็นไปตามหลักการ การวัดและการประเมินผลที่เป็นไปตามมาตรฐาน เพราะหลักสูตรได้กำกับและควบคุมการดำเนินการจัดการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรเน้นการวัดผลด้านสมรรถนะเป็นหลัก และควรมีการร่วมประชุมวางแผนการสอนและการวัดประเมินผลที่สอนร่วมกัน

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี เรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีการปฏิบัติภารกิจทางด้านหลักสูตรและการสอนที่เน้นการนำทรัพยากรท้องถิ่นมา

พัฒนาหลักสูตร นักศึกษาได้รับการกระตุ้นให้กล้าซักถามเพื่อพัฒนาความรู้ ได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน (Interactive Communication) และในชั้นเรียนอาจารย์และนักศึกษามีระดับปฏิสัมพันธ์อย่างมาก ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ (สำหรับนักศึกษา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.16 ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ (สำหรับมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (สำหรับนักศึกษา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.08 ส่วนด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (สำหรับมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57

4. ด้านผลผลิต

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา ในสาขาหลักสูตรและการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมกับค่าว่ามหาบัณฑิต เพราะการจัดโครงสร้าง และการบริหารจัดการของคณะกรรมการประจำหลักสูตรได้เป็นไปตามเกณฑ์ที่วางแผนไว้ เนื่องจากสิ่งที่นักศึกษาเรียนรู้ และสิ่งที่หลักสูตรวางแนวทางไว้ให้ส่งเสริมการพัฒนาในเรื่องดังกล่าวนี้อย่างสำคัญเหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน สามารถปฏิบัติงานเป็นศึกษานิเทศก์ หรือนักพัฒนาหลักสูตร หรือฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาหรือผู้สอน สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษา หลักสูตรและการสอน และมีคุณธรรมในวิชาชีพ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.24

5. ด้านผลกระทบ

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอน พบว่า 1) ผู้ที่สำเร็จการศึกษา ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักสูตรเพื่อการปฏิบัติงาน และพัฒนาวิชาชีพในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีเพราะการบริหารจัดการของหลักสูตรมุ่งในการพัฒนาในเรื่องดังกล่าวอย่างสำคัญ ในรายวิชาที่เรียนจะบูรณาการกับการทำงานด้านการสอนของนักศึกษาและมีพัฒนาเชื่อมโยงสู่การทำผลงานวิทยฐานะที่สูงขึ้นและการสร้างเยาวชนมีเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 2) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีภาวะความเป็นผู้นำและมีสมรรถนะในด้านหลักสูตรและการสอน แต่ทางมหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหลักสูตร ที่เหมาะสมกับทักษะในปัจจุบัน เช่น **Soft Skill, Hard Skill** เป็นต้น

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ความสามารถในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการ

สอน ความรอบรู้อย่างลึกซึ้งในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถนำความรู้ด้านหลักสูตรและการสอนไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่นได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากมหาดบัณฑิตที่จบการศึกษา พบว่า ด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.25 ด้านการพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20 และด้านประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.3

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประเมินบริบท (Context Evaluation: C) รายวิชาต่าง ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเห็นว่าควรมีการปรับปรุงรายวิชาพื้นฐานรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกรายวิชาที่มีความเหมาะสม คือ รายวิชาการศึกษาทางการศึกษาและเห็นว่ารายวิชานี้ได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการพัฒนาและการวิจัยทางหลักสูตรและการสอนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสาขาวิชาให้ความสำคัญของการปรับรายละเอียดของคำอธิบายรายวิชาโดยเฉพาะมีการปรับคำอธิบายรายวิชาให้เหมาะกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และให้ความสำคัญกับวิธีการแสวงหาความรู้โดยสอดแทรกในทุกๆรายวิชาซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประดิษฐ์ ศรีโนนยาง และ คณะ (2563 : 188-189) ได้ทำการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย พบว่า บริบทของหลักสูตรตามความเห็นของนักศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แผนการจัดการศึกษา ความทันสมัยของหลักสูตรและเนื้อหาวิชา มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก หน่วยการเรียนรู้มีมากไป ควรเพิ่มรายวิชาให้มีความหลากหลายและควรให้นักศึกษาสามารถเลือกรายวิชาได้อย่างอิสระ และสอดคล้องกับวชิระ จันทราช (2554 : 64-78) การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมสาขาและภาควิชา ควรวางแผนร่วมกันพัฒนาอาจารย์รุ่นใหม่ สาขามีจุดแข็งคือความรู้ความสามารถของคณาจารย์และหลักสูตร มีชื่อเสียง แต่มีจุดอ่อน คือความสามารถทางภาษาของนักศึกษาแรกเข้าไม่สูงมากนัก

2. ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากมีแหล่งสืบค้นแสวงหาความรู้ที่ตอบสนองต่อการสืบค้นหาความรู้ มีทรัพยากรการเรียนรู้ที่เอื้อและสนับสนุนผู้เรียนและตรงกับความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ มีความสะดวกในการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาประกอบการเรียนรู้ในห้องเรียน สภาพห้องเรียนมีสื่อการเรียนรู้และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบุคลากรภายนอก (วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ) เข้ามาร่วมใน

ระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดและมีหน่วยงานองค์กรจากภายนอกให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ อาจารย์มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนการทำวิจัยดูแลเอาใจใส่ติดตามในการทำวิทยานิพนธ์ดีมากทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสาขาวิชามีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาสื่อการเรียนรู้และวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรการเรียนรู้ หนังสือ เอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักศึกษาได้ค้นคว้าทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ (Online) มีการปรับปรุงห้องเรียนสะดวกต่อการฝึกปฏิบัติการและการทำงานกลุ่มเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้และสอบวิทยานิพนธ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชญาภาณท์ ชันธแก้ว (2560 : 56) การประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า ศักยภาพและความพร้อมของบุคลากรในหลักสูตร ความพร้อมของสถานที่ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรมีองค์ประกอบหลายด้านที่ต้องใช้งบประมาณสนับสนุน เช่น ค่าตอบแทนครูชาวต่างชาติ การจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีรวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาให้แก่ผู้เรียน และชุดโต๊ะ ระบายและคณะ (2561 : 123) วิจัยการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่า ปัจจัยนำเข้า การจัดการเรียนการสอนในภาพรวมระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนทันสมัย ห้องเรียนเหมาะสมที่จะสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ แต่ควรเพิ่มประสิทธิภาพด้านการติดต่อประสานงานให้มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น

3. ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) ผลการประเมินด้านกระบวนการในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงานและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างชัดเจนเหมาะสม การจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่านักศึกษาได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือจากอาจารย์สาขาวิชา มีบรรยากาศเรียนรู้แบบร่วมมือกันมีการจัดการเรียนรู้ที่ดีเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในประเด็นที่สำคัญทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคลได้รับการกระตุ้นให้กล้าซักถามเพื่อพัฒนาความรู้ในชั้นเรียน อาจารย์และนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์มีการปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนที่เน้นการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตร นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่าการประเมินกระบวนการเรียนรู้มีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนในการประเมินมีการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการ นักศึกษามีส่วนร่วมประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้และปรับแผนการจัดการเรียนรู้รวมทั้งมีการประเมินจากหน่วยงานสถานศึกษาภายนอกโดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติการ

และการทำวิทยานิพนธ์ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสาขาวิชาและผู้สอนให้ความสำคัญกับการนำหลักสูตรไปใช้โดยพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอนตามโครงสร้างและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีการประชุมสาขาวิชาเพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรไปใช้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของหลักสูตรเป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ดังที่โบแชมป์ (Beauchamp 1975 : 164) และ สมิตร์ คุณานุกร (2518 : 130) ให้ความสำคัญของกระบวนการการนำหลักสูตรไปใช้ไว้สอดคล้องกันว่าหมายถึงการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ครูได้มีพัฒนาการเรียนการสอนนอกจากนี้ จันตรา (Chandra, 1977 : 10) และ สงัด อุทรานันท์ (2532 : 260) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ไว้สอดคล้องกันว่าการนำหลักสูตรไปใช้คือการทดลองใช้เนื้อหาวิชาวิธีการสอนเทคนิคในการประเมินผลการใช้อุปกรณ์การสอนแบบเรียนและทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญญา กุลนภาดล และ คณะ (2563 : 139) การวิจัยประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ความสอดคล้องของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่างๆ เหมาะสมกับวุฒิและความสามารถความเหมาะสมในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ความเหมาะสมของการจัดชั่วโมงสอนของอาจารย์ผู้สอน มีการจัดเนื้อหาใหม่ๆ ที่น่าสนใจเพิ่มเติมจากหลักสูตรระบุไว้ ผู้สอนมีการเตรียมการสอนเหมาะสม การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์มีความเหมาะสม มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วม ความเหมาะสมในการใช้สื่อการเรียนการสอน และจัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ที่มีความเหมาะสม

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) ด้านผลผลิตโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุดคือมีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาหลักสูตร ฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา ผู้สอนมีคุณธรรมในวิชาชีพ มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษหลักสูตรและการสอนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาหลักสูตรประเภทต่างๆ ทั้งหลักสูตรฝึกอบรม หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรระดับท้องถิ่นและสามารถนำเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและร่วมมือกันเรียนรู้ มีคุณธรรมในวิชาชีพ มีความเป็นมืออาชีพที่มีคุณธรรมทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสาขาวิชาเน้นการผลิตนักปฏิบัติตามวิชาชีพและจัดการเรียนโดยใช้การวิจัยเป็นฐานและเน้นการฝึกปฏิบัติในหน่วยงานทางการศึกษาทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้สามารถนำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้จนเกิดประสบการณ์จริงซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่ต้องการผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนและการสอน เตรียมบุคลากรที่จะเป็นศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาหลักสูตรผู้บริหารฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาและอาจารย์ผู้สอนส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตรโดยการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยและพัฒนาคุณธรรมในวิชาชีพแก่ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

และผลที่ได้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ที่หลักสูตรปริญญาโทมุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากลเน้นการพัฒนา นักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระรวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรลงความก้าวหน้าทางวิชาการเชื่อมโยงบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพและเป็นไปตามผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่กำหนดว่า 1) ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจหลักการทฤษฎีในเรื่องความหมาย ประเภทองค์ประกอบเนื้อหาพัฒนาการแนวคิดทฤษฎี รูปแบบขั้นตอนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สภาพปัญหาแนวโน้มการศึกษา วิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน ความหมายประเภทองค์ประกอบเนื้อหาพัฒนาการ แนวคิดทฤษฎีรูปแบบขั้นตอนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สภาพปัญหาแนวโน้มการศึกษาวิจัยทางด้านการสอน ความหมายประเภทองค์ประกอบเนื้อหาพัฒนาการแนวคิดทฤษฎีรูปแบบขั้นตอนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สภาพปัญหาแนวโน้มการศึกษาวิจัยทางด้านการสอน 2) มีความรู้ความเข้าใจและสามารถสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบรูปแบบการสอน 3) มีความรู้และทักษะในการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน 4) สามารถพัฒนาเทคนิควิธีรูปแบบนวัตกรรมทางด้านหลักสูตรและการสอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชลลิตา แดงนารา (2562 : 46) การประเมินหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยและด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามวิชาชีพ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เพ็ญภา กุลนภาดล และ คณะ (2563 : 140) การวิจัยประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการพัฒนาตนเองของผู้เรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมรายข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงจากมากดังนี้ ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นและพยายามในการพัฒนาตนเอง ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถไปปฏิบัติจริง ผู้เรียนมีความเข้าใจในหลักสูตรและผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหารายวิชา ตามลำดับ และด้านประสิทธิภาพของผู้เรียน/ผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ มีความสามารถประกอบอาชีพนักจิตวิทยาการศึกษา มีความสามารถในเชิงอาชีพที่ช่วยให้ผู้รับบริการหาทางออกในการดำเนินชีวิต มีความสามารถในการเป็นนักจิตวิทยาหรืออาชีพที่เกี่ยวข้อง มีจรรยาบรรณในวิชาชีพจิตวิทยาการศึกษา มีความสามารถในการเป็นผู้นำทางจิตวิทยาการศึกษาหรือศาสตร์ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องและการศึกษามีความสามารถในด้านการถ่ายทอดความรู้ทางจิตวิทยาการศึกษา มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม

5. การประเมินผลกระทบของหลักสูตร (Impact Evaluation: I) ด้านผลกระทบพบว่าโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านประสบการณ์การทำวิทยานิพนธ์ ช่วยพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานและวิชาชีพของตนเองการนำความรู้ที่ได้ในระหว่างเรียนไปปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและมีความสามารถในการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางด้านหลักสูตรและการสอนไปพัฒนาผู้เรียน มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มมีความสามารถในการวางแผนและการจัดการ มีภาวะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ มีการพัฒนาทักษะการสื่อสารและเป็นผู้ในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอน มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนประเด็นอื่นๆ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้จากการศึกษามีความภาคภูมิใจในสาขาวิชาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้ผู้อื่นได้ มีคุณธรรมทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้สอนและผู้เรียนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมีกิจกรรมวิชาการสัมมนาเชิงปฏิบัติการของสาขาวิชาที่เข้มหาบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันทำกิจกรรมวิชาการทางด้านหลักสูตรและการสอนร่วมกัน ร่วมทำวิจัยเป็นวิทยากรผู้ช่วยกับคณาจารย์ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่ต้องการผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยการศึกษาค้นคว้าและวิจัยและสามารถพัฒนาคุณธรรมในวิชาชีพแก่ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องและเป็นไปตามผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่กำหนดว่าผู้เรียนต้องสามารถบูรณาการความรู้ทางด้านหลักสูตรการสอนกับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหา พัฒนาการและแนวโน้มทางด้านหลักสูตรการสอนในบริบทต่าง ๆ สามารถติดตามความก้าวหน้าของความรู้ทางด้านหลักสูตรและการสอนนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เหมาะสม สามารถพัฒนาความรู้ทางด้านหลักสูตรและการสอนอย่างต่อเนื่องใช้เทคนิควิธีสอนนวัตกรรมที่หลากหลาย โดยให้ความรู้ด้านหลักการ/แนวคิดทฤษฎีและเน้นการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงตลอดจนการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ใช้เทคนิควิธีสอนนวัตกรรมที่หลากหลายโดยให้ความรู้ด้านหลักการ/แนวคิดทฤษฎีและเน้นการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงตลอดจนการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ และสอดคล้องผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาคือสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนางานวิชาการ กิจกรรมแผนงานนโยบายโครงการทางด้านหลักสูตรและการสอนและมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบคือเข้าใจธรรมชาติของบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียนและสามารถสื่อสารกับบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพปรับตัวให้เข้ากับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมได้ สามารถวางแผนทำงานและแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนทางวิชาชีพได้ มีความรับผิดชอบในการดำเนินงานของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่มเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งของตนเองวิชาชีพและศึกษานิเทศก์และสามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ทางด้านหลักสูตรและการสอนไปแก้ปัญหา ริเริ่มพัฒนาสร้างสรรค์งานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและมีทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

มาเรียม นิลพันธุ์ (2555 : บทคัดย่อ) การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินโดยรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน และวิชาชีพของตนเอง สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางด้านหลักสูตรและการนิเทศไปพัฒนางาน มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ภาวะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ทักษะการสื่อสาร และเป็นผู้นำการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้ผู้อื่นได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ควรมีการปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรเนื่องจากมีบางรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันและรายละเอียดของเนื้อหาที่มีความทับซ้อนกันบ้าง ดังนั้นสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ควรปรับปรุงรายวิชาที่มีความสัมพันธ์ทับซ้อน
2. จากผลการวิจัย พบว่า ควรเพิ่มรายวิชาเลือกดังนั้นสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนควรมีรายวิชาเลือกให้หลากหลายครอบคลุมแนวคิดกระบวนทัศน์ทางการศึกษา แนวโน้มของหลักสูตรและการสอน ในทศวรรษหน้าและแต่ละรายวิชาควรเน้นการฝึกปฏิบัติจากกรณีศึกษาหรือจากสภาพการปฏิบัติงานทางด้านหลักสูตรและการสอนและควรคงให้มีการฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานทางการศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ
3. จากผลการวิจัย พบว่า มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงานและทำวิจัยสามารถเป็นผู้นำทางด้านหลักสูตรและการสอนได้ดังนั้นควรมีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการบูรณาการการสอนแบบการวิจัยเป็นฐาน (Research Based Learning) หรือจัดการเรียนการสอนโดยใช้งานวิจัยทางหลักสูตรและการสอนเน้นกรณีศึกษา
4. จากผลการวิจัย พบว่า สื่อการเรียนรู้ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทั้งนี้สื่อการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังไม่ทันสมัยดังนั้นสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนควรมีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยสะดวกต่อการใช้งานเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา มี wireless ที่สามารถเชื่อมต่อให้สามารถค้นคว้างานได้และมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานและควรปรับระบบการยืม-คืนวิทยานิพนธ์ให้สะดวกและสอดคล้องกับเวลาเรียนของนักศึกษา

5. สาขาวิชาควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ประจำสาขาวิชาให้มีจำนวนมากขึ้นเนื่องจากนักศึกษามีจำนวนมากและอาจารย์มีภาระงานเพิ่มขึ้น ทำให้การแบ่งเวลาดูแลงานวิทยานิพนธ์น้อยลง

6. สาขาวิชาควรนำผลงานวิจัยของนักศึกษามหาบัณฑิตมาเผยแพร่ในการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการของสาขาวิชาที่จัดทุกปีโดยพิจารณาหัวข้อที่สอดคล้องกับหัวข้อ (Theme) ของการประชุม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรแยกกลุ่มเป้าหมายระหว่างนักศึกษาปัจจุบันที่กำลังเรียนและมหาบัณฑิตที่จบแล้ว

2. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับงานวิจัยทางหลักสูตรและการสอนเพื่อถอดบทเรียนองค์ความรู้ทางหลักสูตรและการสอนที่ได้จากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

ชญาภาณท์ ชันธแก้ว. (2560). *การศึกษาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ*. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ชลลลิตา แดงนารา. (2562). การประเมินหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ 5 ปี (หลักสูตรปรับปรุง 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. *วารสารทิกุล*. 17 (1), 35-42.

ชุตีระ ระบอบ และคณะ. (2561). วิจัยประเมินหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*. 10 (1), 123-140.

ประดิษฐ์ ศรีโนนยาง และคณะ. (2563). การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย. *Journal of Modern Learning Development*. 5 (5), 188-189.

เพ็ญญา กุลนภาตลและคณะ. (2563). การวิจัยประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 15 (2), 133-143.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2553). การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบโดยใช้รูปแบบ CIPP Model. *คู่มือการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วชิระ จันทราช. (2554). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารศิลปากร*. 3 (1,2), 64-78.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุมิตร คุณานุภกร. (2518). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chandra, Arvinda. (1977). *Curriculum development and evaluation in education*. New Delhi: Sterling Publishers Private Ltd.
- Beauchamp, R.H. (1975). *Education in Japan : A Source Book*. New York : Garland.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation: Theory, models and applications*. San Francisco: Jossey-Bass.